

tius actualis, non vero genus, sed genus haber rationem partis materialis speciem metaphysicam componentis simul cum differentia, ut altera comparte formalis, ut nomen est lippis, & tonoribus; Quamvis autem totum actu, & formaliter sua continet partes, atque ideo specie totius possit etiam representare entitatem partium, ut formaliter in toto contentatur; ramen una pars non continetur actu in alia parte, atque ideo species unius, qui representare entitatem alterius; cum igitur ratio communis sit generica, sive specifica etiam in concreto accepta, propter scilicet in singulari specimenibus, vel individuali est actu diffusa, non habens rationem totius; sed pars, & differentia specifica, vel individuales illi superaddant distinctam entitatem partiale, rationes cuius cum illa ratione communis speciem constitutum, vel individuali, quae est quod species intelligibilis illius rationis communis etiam sic in concreto accepta, & secundum totam suam latitudinem, & diffusionem in speciebus, & individuali, nequit nec mediat, nec immediate representare, & individua distincte; quia res individuus sicut enitatis addit ratione specifica, quod sine specie representante cognoscit non potest.

197 Ideo non solum Suarez lib. 2. c. 14. et. & alii communiter dicunt modum insinuantur, sed etiam lo. de S. Thoma dis. 2. art. 4. q. 4. quia ut probat argumentum, per talia specimen totum cognoscitur entitas res inferioris in confuso, & potentialiter, quia solida attingentur, ut contenta in solidi natura, & gradu superiori, unde aut hunc modum representandi universaliter aperi excludi a D. Thoma lo. ca. q. 55. art. 3. ad 1. & q. 8. de veritate art. 10. ad 1. Alio igitur modo hanc universaliter explicare conantur; Suarez quidem ita can agnoscit, ut illa obiecta habeant inter se aliquam similitudinem, vel in aliqua nobis ignota conditione convenientia, ratione cuius representari queant per eandem speciem non ita, ut eis quod convenient in hoc, quod est posse representari per unam speciem, per illam representantem, et in virtute circulo res declarare, scilicet posse representari unicam speciem, quia unica representari possunt convenientia ergo illa, vel conditio, debet esse aliquo modo antecedens, & physica, ut majori titulo etiis obiecta possint representari per unam speciem, quam illa obiecta convenientem, aut convenientiam illam physicam non habent. Ceterum hic quoque modus declarandi unitatem talis speciei universalis in representando sufficiente impugnat, manet per ultimum confirmationem argumento principali in secunda illius dilemmatis parte, & nill melius declaratur, explicat ignorat per magis ignorantem, cum enim ob eam exiguum unitatem laudamus recurrir a quodam occultam conditionem, ut eleganter ait Ariaga, siis offenditur non esse bonam rationem, aliquin ca non se occularet, sed prodiret in hoc.

Confirmatur, quia cum ad declarandam hanc conditionem ignorat ait Suarez, quod est aliquia convenientia, vel propinquitas inter tales res vel in modo essendi, vel in aliqua habitudine, ratione cuius aperte sunt magis inter se, vel in unius speciei representatione, quam cum aliis rebus; & quod ea haec convenientia non confitit aliquo ratio communis representabilis per talium speciem, quia possit considerari, ut obiectum representandum, & adequatum, sed consurgit una ratio, ob quam per eandem speciem representabilis sunt, quae ratio ubi quis soler appellat; Hoc totum in qua non sufficit, sed adhuc ignorat declarari per ignorans quia non explicatur, qualis est hic modus essendi, vel peculiaris conditio ratione cuius possunt magis illae res uniti in unius speciei representatione, quam alia; Tum quia ut urgebamus supra in calce argumenti principali, cum talis modus essendi, vel conditio illius rebus prius extinxta, non autem ratio aliqua communis est intrinsecus, potest videtur quomodo possit ratio representandi omnia, quae pertinent ad illas diversas quidditates proprie, & distincte in particulari.

198 Io. de S. Thoma id amplius explicare conatus, at ipse quoque non oppotere hoc medium universaliter, ubi quae species Angelicæ representare dicuntur modo universaliter accipere ex parte aliquius relata obiecti, quod habeat unitatem per modum rationis, quae quasi fit res aliqua, quae directe, & per re representatur, & sub illa alia res contente, sed iuncti ponente unam rationem formalem, sub quacumque representatione plures, ac diversas quidditates, vel rationes intelligibiles quae ratio formalis, sed quae non est aliud, quam respectus, & habitudo ad divinas ideas, secundum diversum modum, quo causant, & derivant res in hoc universo; ab ideo enim divisa exemplarum res in sua propria natura existentes, & in mentibus Angelorum, tantaqua similitudinem intentionalem representant, quia igitur intellectus Angelicus non accipit has species ab obiecto, ideo ad eum unitatem non recipiunt illas res, qui representantur, sed delinquent species, ita simili-

g. 2. quod in mente divisa sit unita omnium rerum, idea, nam singulas habet ideas, & quot sunt creature possibles, tunc sunt in Deo idea ex Aug. lib. 83. q. 46. ergo si divina idea non representant plura dilparata, multo minus species Angelicæ ab illis descendentes, & exemplaria. Exemplum etiam illud ex pictura tropicè ductum potius est nobis, quam contraries; nam sicut lapis, arbor, & fluvius, cum in leipsis inspicuntur, diversi figuris, & speciesbus representantur, sic pars etiam cum unica significatione imprimitur, adhuc diversis figuris, representantur, & quamvis ex vi signis unitate representantur, adhuc tamen iniquitate res suam retinet figuram, & illa major utrius attendit tantum quoad statum, & occupationem in moris spatiis, & in hoc sensu etiam dominus ducentorum cubitorum potest in uno palmo perfectè delineari delinquentia id ab idea artificis; Isto sic etiam res adiungunt in intellectu per species ab ipsius rebus acquitatis quia ut inquit Aristoteles de anima, non sicut mons in oculo, vel intellectu recipitur, sed species montis, que cum sit proprietas, invenienter, & indubitate representant res ipsas materiales, & extensas; nec aliud mysterium video in illis exemplis ex pictura ductis, in quibus plus metaphoræ, quam veritatis continuatur ad præcias negotium declarandum.

200 Denique ad penultimum confirmationem, quod nihil potest esse ratio perfectè cognoscendi aliud, nisi aut sit proprietas eius, aut virtualiter continet propriam rationem cognoscendi ipsius; respondet Valquez q. 9. id. valere de coquidate in cognitione alterius, in medium prius cognitum; non autem ut pura ratio cognoscendi, qualis est ratio, hec enim non debet continere virtualiter illud, quod est ratio cognoscendi, neque enim species hominis concinet formaliter, aut virtualiter, entitatem ipsius hominis, quare etiam si una species sit multarum rerum, non sequitur eam continere debet cognoscendi vel omnino, vel nulla representare, & intellectus, cum sit potentia naturalis, vel omnino vel nullam debet intellectus ergo repugnat species universalis, que ex natura sua possit representare nunc haec obiecta, nunc illa, aut determinare ad cognitionem unius, & non aliorum, & hinc tandem deducitur ratio impossibilitas in talis specie universalis in representando nam species confortat intellectum ad determinandam potentiam circa certum objectum praetextum in cognitione abstractiva, quando objectum non est in se represtatum, cum enim potentia intellectiva sit de se indifferens, ac indeterminata ad totum, adeoque varia obiecta cognoscendi, debet per species determinari ad hoc, vel illud obiectum, cuius est species, quatenus eius cognitionem continet, & est principium effectivum illius simili cum intellectu, disquirit; Lichet. 2. dist. 3. q. 9. paulus post ab initio questionis, & negat, tum quia est imperfectior obiectum, tum quia posterior, tum quia communiter est ab obiecto, tum quia dependet ab eo, etiam mensuratur a mensura nihilominus, quia dicti hanc sententiam obiectum, & pariter eius cognitionem, dici potest virtualiter continere obiectum, non quidem in esse reali, sic enim potius species virtualiter continetur in obiecto, cum ab eo producatur, sed tantum in esse intentionale, & intelligibili, ut docet Doctor q. 14. S. dist. 1. Nota ut hic Lichetus prefatam Scotti rationem, non tantum probare de pluribus quidditatibus, & naturis, quod nequeant una species representari, sed etiam de pluribus individuali, quia pariter non est assignabilis una ratio obiectiva, sed quae illa plura convenient, & distincte representantur, in natura enim species, vel generica abstracta non distincte, sed confusa, & potentialiter continetur; non est autem assignabilis aliqua ratio, in qua convenient & in qua representantur, fine unitate autem obiecti representant non est una illa representatio species; responso autem Jo. de S. Th. ad hoc argumentum, ut si de individuali, est eadem cum precedentem jam explota.

ARTICULUS QUINTUS.

Alia Scotti ratio deducitur.

Alias duas rationes Doctor loc. cit. adducit contra universalitatem specierum Angelicarum, quae in unam sic reducuntur; si enim ullam talis speciem sic universaliter representando haberet Angelus, quia nimis representare posset omnia animalia, vel omnia corpora, aut pro omnibus animalibus, aut corporibus eliceret actum adequatum tali speciei; vel potius actu inadäquatum pro hoc, scilicet vel illo animali, aut corpore; sed neutrum dici potest, ergo talis species unus est Anglo prius impossibilis, probatur minor quod primam partem, non enim habere potest unum actu illi species assignabiles, quia tunc illi actus continet virtualiter perfectiones singularium actuum intelligentiæ, illorum plurimum quidditatem, & ipse solus est ut perfectus, in omnes illi simili, hoc autem scilicet appareat impossibile ex prima ratione jam adducta; quia nullus actus intelligentiae potest continere representationes plurium actuum alterius rationis, nisi habeat unum obiectum, quod virtualiter continet

Neque urgat partes de visione beata, ut constat ex dictis.

198. quia & falso est ut actus intelligentiae plura videri a beatis, & si per actionem intelligentiae plura simili intelliguntur, hoc evenit, quia actus illi habet unum obiectum, quod

Disputatio Secunda. De Angelis.

quo illa plura continentur, quod non contingit in proposito Respondeat Averroës *ad 3. cit.* in fine non requiri ad unitatem speciei hanc unitatem actus, qui facile potest una species elicere, & exercere diversos actus circa varia objecta, sicut una potentia multis plures actus circa plura objecta, species autem non est tam ampla, & universalis, sicut potentia, nec etiam restringitur, & determinata, sicut actus. Sed quando etiam concederetur posse unam species elicere diversos actus inadeguatos circa varia objecta, quoniam est representativa, quod supra impugnatum est, adhuc falso est non requiri ad unitatem speciei unitatem actus esse, quod non est quicunque representantur una species, possum unicu actu, & conceptu attinxi, quia una species correspondet aliquis actus, & conceptus adequaret, ergo potest per aliquem actum exprimi totum, quod in specie impressa representatur; probat alius p. Doctor, quia omnis memoria perfecta, scilicet intellectus constitutus in actu primo perfecto potest habere intelligentiam adequatem sibi, id est intellectum, alioquin esset in memoria aliqua ratio cognoscendi, qui omnino excederet virtute productivitate ipsius memorie, ut sit parvus, & ita non caparet le mutuas partes imaginis quod est coru Aug. de Trin. idem enim se mundu captum, & equatur in ordine ab objecta, quia omnis objectum ex modo, potest in memoria eius quasi in actu primo potest esse in intelligentia, quasi in actu secundo, aquari ergo possunt species, seu ratio intelligendi, & actus, quod ea, qui per ipsam representantur, intelliguntur.

203. Ad aliam vero principalem argumentum respondeat etiam Ioh. de S. Th. codem n. 29, quod potest etiam Angelus uitari specie universalis inadeguatus ad intelligentiam aliquam in talis specie contentum, & non omnia ex D. Thom. q. 8. art. 3. ad 2. & 4. ubi docet posse Angelum uti una specie ad diversas cognitiones habendas, ratio huius est, quia species proportionatur lumini, & potenti, cui datur, debita, & proportionata illi fit ergo si intellectus utatur sua virtute, & lumine adequate, poterit omnia illa inadeguata, que in tali specie representantur, & uno actu videtur, quia vis intelligendi in suo exercitu sublinit moderatio voluntatis, potest ut aliquis species, & lumine non adequate, sed per inadeguatos conceptus, vel unum tantum obiectum intelligere, vel non omnes rationes intelligibiles de eodem, & sic potest praefindere diversos conceptus, & predicata, que rebus convenienti, sive formare conceptum de genere, aut specie, alioquin gradibus seorsim unum ab aliis, vel etiam accipere aliqua accidentia unius rei, & non alia, loquendo de consideratione actuali, quam pro libito exercere potest.

Sed Cott. quo nequit intellectus uti tali specie adequate, iam probatum est, quod non adquate, quia ut constat ex impugnatione huius factus pro lectione argumenti parte, sermo hic est de intellectu, & tali specie in prima omnino motione, & congreget, quo pacto nec intellectus, nec species uno modo subdunt imperio voluntatis, sed tantum in motionibus sequentibus, ergo frustis recurrunt in proposito ad moderationem voluntatis cum igitur in hoc primo congre-
su omnes illa qualitates ex quo prætentur intellectus Angelico per ilam speciem, omnia summa intelligere debet, ac consequenter ut illa specie adequate, ut bene urge. Licher, proponit hanc Scotus rationem, quod enim agens naturalis non producat plura simili, ut quod homo non producat decem homines simili, hoc potest contingere ex indispositione agentis, vel ipsi, nam si utrumque per perfecte dispositum, simili est effici produceret, ex quo igitur talis species est perfecte applicata intellectui Angelico in primo cogredi-
tu, & prima omnino motione quemque actionem voluntatis avertere lequitur quod intellectus adquate utetur illa specie omnia obiecta cognoscere per plura representata, quare illata refutatio nequit habere locum, nisi in leuentibus motionibus, nam in prima motione non nisi adquate est tali specie uti potest, & debet. Dices, argumentum utergo etiam in intellectu nostro magnam copiam specierum in le habente, nō pariter in primo cogredi, cum omnes illius naturaliter se moveant, ac secundum ultimum virtutis iure, omnia obiecta per eas representata simili intelligere debet. Negatur cōsequenter, quia nec omnes species in le sunt equalis virtutis in movente intellectu, nec omnes & qualiter applicata, unde intellectus in prima motione moveatur ab ea specie, vel est efficacia virtutis, vel melius applicata: unde dicere solem Philopophilus speciem illam præterit intellectum movere, cuius singulare fortius motet sensum, hoc autem in qualitatibus, & dilectione in ea universalis specie plura representante, assignari non potest, qui omnia illa ex aequali per representare supponitur, & pro omnibus est sufficiens, & aequaliter applicata, ergo ad omnia simili cognoscenda movere debet, vel per unum actum adquatum, vel per plures simili, in qualitatibus, quorum utrumque superlatim illimitationem dicit, potest intelligibili repugnare, quia tali speciei nullum primum, & adquatum

204. Ad ultima confirmationem ex eo probarent impossibilitatem

Quæst. VII. De Universalitate specierum in repræsentando. Art. VI. 123

ei am multi concedunt ad etendendum virtutem infinitam non require, & tandem negant adhuc talem virtutem posse creature communicari, quia talis modus productionis dicit quandam limitationem creaturae repugnantem, Ad rationem Arriaga dictum est supra n. 188, & quidem Autores isti parum considerant ad eorum dicta species huiusmodi universales ir. Angelis astruunt ex eo capite, quod hinc nulla contradictione sequatur, aut infinita virtus in talibus species, etenim ut constat ex q. 4. huius disp. ipso quoque negant Angelis potestem se mouendi ab extremo ad extreum diffusam in infinito, etiam si talis potest non dicit infiniti perfectionem, neque ex ea aliqua implicata sequetur, non alia de causa, nisi quia modulus iste se mouendi localiter est nimia perfectione pro Angelo, & difficultate a nobis percipitur, & excedit nostrum concipiendi modum, & quia non omne id, quod non implicat contradictionem circa locum Angelii, vel acquisitionem eius possibile creditur per naturam potentiam Angelii, & quod nisi evidenter, vel auctoritate id probetur, connaturalis, & consequentia dictum est id eis non concedendo, ita Suarez lib. 4. cap. 19. in fine, & Arriaga dis. 17. n. 15. totus autem hic discutitur, quadrat in proposito etiam ex positione talium species universalium nulla sequitur contradictione, aut infinita perfectione in illis, nam ad minus rationes Scotti ostendunt modum intelligendi per tales species universales esse perfectionem nimis excedentem, & nondum captum validè superantem, atque idem connaturalis, & consequentius nos discurrere id eis non concedendo, nisi evidenti ratione, vel auctoritate cogamur.

205. Sed replicat Ioh. de S. Thoma hoc non divinando dicit, sed cum maximo fundamento, cum quia expressè afferit a S. Ang. 2. de Genesi ad litteram n. 8. quod Deus prius ex rationibus, quas condidit creaturas, facit eas in cognitione, seu mente Angelorum, ac deinde in scipio, dictum erit Angelus signaculum similitudinis plenus sapientia Ezech. 28. quoniam in ipsi sue creationis initio signaculum sapientia à Deo, quod est ex eius ideis, & scientia participare formas suas intelligibiles, quibus sapientia formatur. Tum quia congruum est natura ipsius, quia cum sit forma purè intellectualis, & spiritualis, nec leviter habeat, quibus ab obiectis corporis hauriat species, nec alicuius spissitudinis create eius menti illabii possint, ut ea formem, operari a summo spiritu, qui omnium obiectorum continet rationes, formati, eaque species imprimi, ab eius ideis derivatas.

Respondeat, & similes auctoritates id minime convincere, ut patet ex dictis n. 15. & quando etiam concinuerent infusionem specierum omnium naturalium actum in universaliter existentem, minime tamen convincent talem eorum universalitatem, quatenus tribuit Thomista in repræsentando, & quando etiam Aug. significaret eas & se derivas a divinis ideis, non tamen alii esse derivatas eam in universalitate, immo cum ipsiem n. 23. que n. 6. dictum Deum singula finitas rationibus, & quoniam ipsius video oculis quantitatem, & colorem, quae tunc obiecta profusa disponata, videt enim album quadratum, vel oblongum, Ad hoc etiam ibidem dixi num. 275, quod cum quantitas numeretur inter sensibilia communia 2. de anima 164, & sensibile communie non habeat speciem propriam distinctam a specie sensibilis proprii, vel si eam habet, non potest eam cantere sine sensibili proprio concomitante ex Scoto 4. dis. 12. q. 4. C. nullum est in conveniens afferere, quod codem attingatur, quo sensibile proprio, scilicet color, eique subordinetur in ratione sensibili, & inde non videntur tanquam quoniam duo obiecta disparata, sed potius invicem subordinata in ratione sensibili, vel potius negandis est quantitatem, & colorum videri, tanquam duas res, & obiecta directe; tandem enim color directe videtur, & per modum directe res etiam per modum conditionis sensibile proprieum modificantis, quantum color non est proxime sensibilis, nisi extensus, unde quantum specie tantum ad modum edendi obiecta sensibilis, non autem est propriæ pars, ut cuiam hic adnotavit Vulpes.

Tertio arguit ali: divina scientia est simplicissima, & diffinibile representationes omnes res credibiles per modum speciei intelligibilis, & exemplaris, ergo nihil prohibet, quod aliqua species intelligibilis creata, prout est participatio ipsius divinae essentiae, participare hanc proprietatem, & excellentiam, quod una ex multis representare plures quidditates. Confirmatur quia virtutes diffinibile in inferioribus causis uniuersit in causa superiori, sed species sunt quedam virtutes completes activitatem potentes intellectus, ergo possibiles est virtutem in inferioribus species differant, quales sunt species obiectis intelligibili. Angelus deinde obiecta per unam specie omnium illorum representativam, quam per singulas species infiniti illorum representativas, unde in hoc sensu conceperit assumptum negatur consequentia, quia maxima efficacia, quam habet Angelus in intelligendo per alias creaturis intellectibus, in eo consistit, quod in proposito non contingere, non enim citius, nec perfectius intelligere Angelus deinde obiecta per unam specie omnium illorum representativam, quam per singulas species infiniti illorum representativas, ut in hoc sensu conceperit assumptum negatur consequentia, quia maxima efficacia, quam habet Angelus in intelligendo per alias creaturis intellectibus, in eo consistit, quod citius, & perfectius obiecta percipit, ac plura simili, quae alia creaturae, tunc hoc faciat per unam speciem, five per plures, cum hoc nil conferat ad maiorem eius perfectionem, etiam tales species essent possibiles, quod tamen nos negamus.

etiam

Disputatio Secunda. De' Angelis.

etiam ipsas differentias colorum, quia obiectum vius & cunctum includit; eodem igitur modo de speciebus Angelicis est philosophandum, quod scilicet aliqua sit representativa omnia specierum, v.g. animalis, quatenus convenient in una ratione analogia nobis ignota; secundum quam omnia animalia magis convenient inter se, etiam secundum proprias differentias, quam convenient animalia, & plantae; sicut colores etiam magis convenient inter se, etiam secundum proprias differentias, quam coletes, & sapores sunt; qua ratione poterit etiam dari una species, que omnes colores representante, & suam unitatem deinceps ab illa una ratione communis analogia nobis ignota etiam ab ipsis differentiis participata; & hanc et illa ratio communis ubi qua, a qua dicebat Sicut eti. n. 197, sumendum est unitatem speciei universalis Angelicæ.

209 Respondere negando consequentiam, quamvis enim species illæ participata essent, & exemplaria ab essentia divina; tamen non essent rationes, & species divinae essentia representantes, que est obiectum supereminentis omnia creatura virtualiter continens in esse intelligibili; sed essent species rerum creatorum, & pro obiectis haec res creatas, que etiam sint exemplaria, & participata ab essentia divina; nulla ratione etiam ista eminenter continet alias, ut possit ratio distincte cognoscendili, quoniam unaquaque coarctata est per proprium genus, & differentiam; sicut ergo tali participatione non obstante res ipsa creatæ sunt limitatae in essendo, ut una nequeat esse ratio distincte cognoscendi aliam ita species intelligibilis earum in suo genere ceteris debent illimitatae in representando, ut una species nequeat plures quidditates dispositas distincte representare.

Ad Confirmationem respondeo ex dictis n. 206. In fine, maiorem esse veram, quando ex unitate virtutis in causa superiori sequitur, quod perfectus, aut citius habeatur effectus, quod in proprio non contingit; ut ibi explicatum est; & quando modus talis unionis explicari commode potest, quod neque contingit in causa nostro: Dices explicari posse, sicut explicari unio virtutis causatæ; & deficiatæ in his inferioribus dispersa in una forma solari. Negarit hoc, & dispartitas iam assignata est n. 195, in fine, & rursus assignabitur infra n. 222. Ad ultimum negatur assumptum, nisi illa ratio communis analoga fit aliquo modo cum univocatione coniuncta, quia ratio una analoga per se finitum prorsus univocationis gradu dari non potest, ut constat ex d/p. 1. Metaph. ad probationem dico, quod cum obiecta potentiarum prima, & adequata constitutum sub aliqua ratione communis, illa utique assignari non debent, ut supponit simpliciter, quia color, ut et quid communis abstractum non videatur, cum sensus nunquam à singularitate naturam praescindat, & albedo, & nigredo secundum rationes suas specificas, & individuationes non perciperentur à sensu, & idem est de ratione communis inadequatus aliarum potentiarum; neque assignari debet illa ratio communis, ut supponit per aliter, v.g. color pro hoc, & illo colore, sicut per hoc, vel illo sono, quia tunc ratio generalis coloris foret prorsus invisibilis, nec poterit ullam prorsus unitatem habentem à se obiectis, debent ita quae obiecta prima, & adequata potentiarum assignari secundum rationem communem; ut supponit absurdum, scilicet tam per rationem communis generis, toni, &c. quam pro specificis, & individualibus storum inferiorum, si enim salvatur ex una parte unitas obiecti aquatim poterit, alia, quod obiecta inadequata attingantur à potentia etiam secundum rationes suas peculiares, ita ad verbum jam statuum d/p. 2. Phys. n. 38. & d/p. 2. de anima n. 54. & d/p. 6. n. 44, ex Doctori pluribus in locis ibi citatis; perperam ergo, & sufficienter attenderetur unitas speciei universalis Angelicæ: ex illa ratione communis analogia, per quam magis inter se convenient dicuntur omnes differentiae specificæ aliorum generis inter se, quam cum differentiis alterius generis: tum quia talis ratione convenientia analogam Jam facient, & ipsi Adversarii esse ignorant, ergo ex hoc solo capite constat corum discursum sufficientem, fundamento carere: Tum quia illa qualitercumque convenientia major, quam inter se habete videtur differentiae specificæ unius generis, est tolum concomitans, indirecta, & per realen identitatem, quam habent cum aliquo, quod per se, quiditatē, & directē continetur, sive per se, sive per se, formulariter, & directē considerare lunt inter se prius diversas, perinde ac a differentiis alterius generis; nam nullam unam per se rationem quiditativer communem includunt; formaliter si quidem, & quiditativer tamen excludunt animalia est rationalitate, & irrationalitate, quam à differentia constitutiva planare, vel lapidis, ut dictum est d/p. 10. Metaph. n. 24.

210 Quod si recurratur ad unitate analogia proportionis qualitatem, que inter differentias ciuidem generis reperi videtur; plane hæc adeo tenuis est ad exigua, ut ad contineundam potentiam minimam sufficeret videtur, cum adeo ludica sit ut neque ad contradictionem sufficiat; neque ad medium filogili.

cum, ut dixi d/p. 2. Metaph. num. 21. unde ut ibi dicebam, analo gum proportionis, vel proportionalitatis etiam propriæ dictæ non debet dici unum secundum communem aliquam rationem, sed simpliciter multiplex, quia plures immediate rationes recipiunt, ac simpliciter diversas, ut pluribus exemplis ibi demonstratum est. Dices, quod falsum obiectum speciei universalis Angelicæ poterit assignari in ea unitate, & communitate, quale assignatur obiectum potentiarum; quare sicut ratio communis virtutis, vel coloris prout supponit absolute nempre gradus genericus, specificus, ac individuali constituit primum, & adequate obiectum vius, & suam unitatem sufficit ad specificandam potentiam viuam; sic pariter ratio genericæ coloris, ut absolute supponit, poterit statu primum, & adequate obiectum, à quo specificetur, ac suam delutam unitatem species insula universalis Angelicæ pro cognitione distincta cuiuscumque coloris. Hæc forte est melior probatio, que posuit pro Thomistis assertori; adhuc tamen neganda est partitas duplicitate a causa; primò quia non est tanta latitudo, & amplitudo de specie, quanta est ampliudo potentie, ut per se notum est, unde quantumvis ampliaretur latitudo specie in representando, nonnunquam tam adquaret poterit latitudinem potentie, cum hoc sit natura repugnat, sicut dicitur ad insti tuta, ut dictum est, ad determinandum, & coarctandum indifferentiem cognoscendili, quoniam unaquaque coarctata est per proprium genus, & differentiam; sicut ergo tali participatione non obstante res ipsa creatæ sunt limitatae in essendo, ut una nequeat esse ratio distincte cognoscendi aliam ita species intelligibilis earum in suo genere ceteris debent illimitatae in representando, ut una species nequeat plures quidditates dispositas distincte representare.

Ad Confirmationem respondeo ex dictis n. 206. In fine, maiorem esse veram, quando ex unitate virtutis in causa superiori sequitur, quod perfectus, aut citius habeatur effectus, quod in proprio non contingit; ut ibi explicatum est; & quando modus talis unionis explicari commode potest, quod neque contingit in causa nostro: Dices explicari posse, sicut explicari unio virtutis causatæ; & deficiatæ in his inferioribus dispersa in una forma solari. Negarit hoc, & dispartitas iam assignata est n. 195, in fine, & rursus assignabitur infra n. 222. Ad ultimum negatur assumptum, nisi illa ratio communis analoga fit aliquo modo cum univocatione coniuncta, quia ratio una analoga per se finitum prorsus univocationis gradu dari non potest, ut constat ex d/p. 1. Metaph. ad probationem dico, quod cum obiecta potentiarum prima, & adequata constitutum sub aliqua ratione communis, illa utique assignari non debent, ut supponit simpliciter, quia color, ut et quid communis abstractum non videatur, cum sensus nunquam à singularitate naturam praescindat, & albedo, & nigredo secundum rationes suas specificas, & individuationes non perciperentur à sensu, & idem est de ratione communis inadequatus aliarum potentiarum; neque assignari debet illa ratio communis, ut supponit per aliter, v.g. color pro hoc, & illo colore, sicut per hoc, vel illo sono, quia tunc ratio generalis coloris foret prorsus invisibilis, nec poterit ullam prorsus unitatem habentem à se obiectis, debent ita quae obiecta prima, & adequata potentiarum assignari secundum rationem communem; ut supponit absurdum, scilicet tam per rationem communis generis, toni, &c. quam pro specificis, & individualibus storum inferiorum, si enim salvatur ex una parte unitas obiecti aquatim poterit, alia, quod obiecta inadequata attingantur à potentia etiam secundum rationes suas peculiares, ita ad verbum jam statuum d/p. 2. Phys. n. 38. & d/p. 2. de anima n. 54. & d/p. 6. n. 44, ex Doctori pluribus in locis ibi citatis; perperam ergo, & sufficienter attenderetur unitas speciei universalis Angelicæ: ex illa ratione communis analogia, per quam magis inter se convenient dicuntur omnes differentiae specificæ aliorum generis inter se, quam cum differentiis alterius generis: tum quia talis ratione convenientia analogam Jam facient, & ipsi Adversarii esse ignorant, ergo ex hoc solo capite constat corum discursum sufficientem, fundamento carere: Tum quia illa qualitercumque convenientia major, quam inter se habete videtur differentiae specificæ unius generis, est tolum concomitans, indirecta, & per realen identitatem, quam habent cum aliquo, quod per se, quiditatē, & directē continetur, sive per se, sive per se, formulariter, & directē considerare lunt inter se prius diversas, perinde ac a differentiis alterius generis; nam nullam unam per se rationem quiditativer communem includunt; formaliter si quidem, & quiditativer tamen excludunt animalia est rationalitate, & irrationalitate, quam à differentia constitutiva planare, vel lapidis, ut dictum est d/p. 10. Metaph. n. 24.

210 Quod si recurratur ad unitate analogia proportionis qualitatem, que inter differentias ciuidem generis reperi videtur; plane hæc adeo tenuis est ad exigua, ut ad contineundam potentiam minimam sufficeret videtur, cum adeo ludica sit ut neque ad contradictionem sufficiat; neque ad medium filogili.

Quæst. VII. De Universalitate specierum in representando. Art. VI. 125

talis deductum potius est pro nobis, sicut enim dari nequit una scientia totalis, quantumvis abstracta, una numero, que per modum habitat adiungit sub le diversas rerum quidditates, ita neque tua species impressa,

213 Quarto arguit idem Author tum à priori, tum à simili, tum ab inconvenienti posse dari speciem universalem in representando saltem respectu singularium, à priori quidem, qui non repugnat ad eum obiectum aliquius speciei contrarie plura individuali, & attributa sunt plura, & vnumquodque distinctam habet concepitabilitatem, sive realiter, ut personæ realiter distinctæ, sive modaliter, sive formaliter; ergo dari potest species, unica tot obiecta inveniatur distincte representans, cur non dari potest similis species in ordine ad obiecta creata. Confirmatur ad eum species illa unica representans plura, ut representant paternitatem, filiationem, & spirationem utramque ad eum distinctæ, ut principium unius nequeat esse principium alterius, quia ex illis de facto componitur, aut in illa divisibilis est, sicut unus mons, aut camulus, aut donus ex pluribus individuali confit, scilicet ex pluribus lapidibus, aut granulis terra lignis, & arboribus, que omnis unica species representans, nam & unica visione à nobis videtur, etiam cum distinctione, & non confusè attinguntur; quis enim dicat, non posse unica visione videtur mons aut campum, qui ante oculos est ubi continent plures arbores, animalia, homines, simulacra distinctione videtur, & singulorum actiones proprietasne notantur? Deinde à simili, quia non repugnat unam potentiam, unum habitat, & unum actum vertari circa plura, & varia individualia; ergo neque repugnat unam speciem representare plura, patet consequentia, quia representatio non minus adiungit potest ordinari ad obiecta, quā virtus, vel potentia, sicut enim plura obiecta adiunguntur possunt in aliqua ratione formalis, ut attingantur sub illa aliq. virtute, vel potentia, ita adiungari possunt sub aliq. intelligibilitate seu ratione intelligibili, ut represententur. Denique ab inconvenienti, quia si quodlibet singulariter indigetur sua specie, deberent in infinito multiplicari in Angelos, quia infinita individuali sunt possibilia, & de facto per totam extensitatem infinitæ erant operations hominum, & Angelorum; Tum etiam, quia adiungit cognoscendum unum, & idem individualum non sufficit unica species, quia etiam contingit in eodem individuo concurrent diverse accidentia, variæque operationes, quorum singula singulariter indigent species, ob eandem rationem.

214 Respondeo gratis concedendo tam intellectum, quoniam sensu plura disparata finit attingere posse per modum unius, ut cum intelligimus plures partes per modum unius rotulæ, & unica cognitione, sed tunc talis cognitione respectu partium in confusa, & indistincta, quod si etiam partes illius rotulæ integralis distincte cognoscantur, ut argumentum urgat, tunc nego unam esse cognitionem respectu singularium, sed tot etiam cognitiones, quot partes, ac etiam tot species impressæ; nam experimento patet, cum in prospectu monte habemus, aut campum, non unicam speciem immitti in oculo sed tot, quoniam sunt obiecta vita aliena, nempe speciem floris, alieni animalis, alieni huius, & illius arboris, & deficienti uno ex illis illius obiecti, certe non deficientibus signum evidens non est unam speciem, sed plura; Sed quando etiam concedemus unica visione videri totum montem, vel campum in prospectu positum, & per unum specimen impressum; adhuc consequentia est neganda in populo de speciebus Angelicis, quia ut dicebamus d/p. 6. de anima n. 265, illeraterritorum actus possunt assignari plura inadequata similitudine; adhuc tamen temperit etiam correspondere unum obiectum totale, & adequate, & ceteris est adiquata similitudine, & quod actus sua sunt unitatem, & specificationem, & in qua cetera obiecta inadequata continentur, & tale in causa nostro effet totus mons vel campus, in quo continentur arbores, flores, animalia, &c. sed in populo de speciebus Angelicis nullum assignatur obiectum primum, & adequate, a quo specificetur, ac suam divisionem, ac suam auctoritatem discutuntur, quare tenent Authorum tertius sententiam iam citata art. 1. huius questionis in fine; Supponit autem conclusio Angelos medium numero, sed etiam specie inter se differre, nam si solo numero inter se different, ut facit probabile dictum est quæst. 1. huius disputationis n. 16. opus minimus est Angelos perfectiores secundum gradum individualis naturæ per pauciores, ac universaliores species intellegi, etenim à Thomistis hæc universalitas speciem maior in Angelo perfectiori ponitur ob maiorem unius præ aliis perfectiorum species; supponit insuper universalitatem huiusmodi speciem esse possibilem, nam ipsa negata, neque questione habet locum; unde quoniam potuisse ab hac questione abstinet, eo quod art. preced. possibiliter talium specierum existere, placuit nihilominus eam exigit ex hypothesi, quod tales species dentur in Angelis, ut magis confit quoniam libelus fulcris nixa sit Thomistica doctrina in hac materia.

Primum itaque probatur ex Scoto loc. cit. id enim affteritur à Thomistis ad salvandum superioritatem, & maiorem perfectionem specificam Angelis intelligentis, sicut dicit D. Thomas affirmat in hac q. 55. art. 3. quod Angelus quo superiores, & perfectiores, vel quoniam aliquis est Deo propinquior in natura, tamen habet species universaliores, & ad plura se extendentes; Sed in dicto Doctor hoc totum falsum posse per hoc precise, quod Angelus superior perfectius intensivè intelligatur per eadem species quoniam

Disputatio Secunda De. Angelis.

quam inferior, nimirum citius, clarus, & limpidus, non vero extensivus, & per pauciores species; ut etiam Vasquez adiota vid. *dis. p. 203. q. 4.2.* ergo sine fine sufficiunt fundamento id afferatur a Thomistis, probatur minor, quoniam universaliter species dicuntur, quae perfectior, perfectior autem potest esse una species, quam alia, dupliciter, scilicet vel quatenus plura representant, vel quatenus illa eadem representant, quae interior, sed clarus, atque limpidus, & hoc concedunt etiam ex Adversariis nonnullis, ut Malonius *dis. p. 23. t. 2.* in fine, qua ratione ibi concedit, quod si producatur Angelus superior supremo nunc existente, intelligere potest per tot species, per quos inferior, sed clarus, & limpidus; quo pacto adhuc salvaretur, quod est perfectio naturae, & quod per species perfectiores intelligetur, quod dicitur in eo calo, dici potest deo de omnibus Angelis ergo fine fundamento afferitur, quod Angelus perfectio per pauciores species intelligatur, ac magis universaliter in representando. Addit ulterius Vasquez, quod Angelus perfectio, in natura perfectius intelligent, atque eo propter ex species intelligibilis intensivus perfectioribus; siquidem perfectior intellectus cum equali specie perfectius intelligit, co quod ea utrum tamquam instrumento juxta suam efficacitatem, & virtutem, sit in nobis quoque confitit; & has iusta ratione Angelus superioris naturae ex magis assimilatur Deo, qui perfectius intelligit, ergo opus non est in eo magis assimilari, quod per species perfectiores, vel pauciores cognoscere.

218 Respondeat Suarez cap. 1.5. in fine, quod Deus, quia est summe intellectus non solum clarissimum, sed etiam universalissimum, ac simplicissimum cognoscendum modum habet & Angelis, quia in gradu intelligendi Deo proxime aequaliter, illas omnes perfectiones intelligendi sunt omni universalitate aliquo modo participantes, & consequentes Angeli perfectiores, quia Deo propinquiores, adhuc potior modo tales proprietates participare debent; tum quia non minus pertinet ad excellentiam intellectualis naturae unico, ac simplici principio plura penetrare, quam singula clarus, & exactius cognoscere, ergo perfectior virtus superioris Angelis hunc etiam excellit in universalitate, sicut cum aliis postulat; tum tandem, quia etiam inter homines excellit, ingenii non solum in claritate, sed etiam in universalitate aliquo modo commendatur, quia manus autem intellectus in eo etiam confitit, quod ex uno principio plura cognoscit.

Sed contra, nam ut Doctor 1. *dis. 3. quest. 1. ad 1. primum.* & in proposto etiam adnotavit Arriaga loc. c. ut aliquip res excedat aliam in perfectione, minime opus est, quod eam excedat in omnibus predicatis, sed sufficit, quod excedat in uno, ex quo excellentior, excessus enim, vel ex uno capite resoluta, familiator aliud quod ens creatum Deo magis dicatur appropriquare in perfectione, minime opus est, quod in omnibus illi accedit; sed sufficit quod ad eum accedit in aliqua, eaque excellentior, quod aptissimo exemplo declarat Doctor; actualitas enim est perfectio simpliciter, & simplicitas est perfectio simpliciter, & copio autem convenit major actualitas, licet non maior simplicitas; materia autem licet conveniat simplicitas, non tamen tanta actualitas: quanta convenit compotio; simplicitate autem, & absolute actualitas est perfectio simpliciter, & ita simpliciter perfectius potest esse illud, cui convenit actualitas sine simplicitate, quam illud, cui convenit simplicitas sine actualitate; unde absolute dicti debet illud magis approximari ad Deum in perfectione, In proposto autem inquit Doctor, quod major perfectio in modo intelligendi, & maior propinquitas ad Deum per se consistit in hoc, quod perfectius, clarus, & limpidus penetrerent obiecta, etiam si fiat per plures species; in ista enim limpitudine per se per propinquitas, non autem in universalitate rationum cognoscendi; tunc quia si per ideam plura cognoscere, & non limpidius, utique non perfectius cognoscere, tum quia absolute hoc non est in ratione aliquous naturae creatae, quod una sit plurim contentus, quod eum in universalitate; Quamvis ergo Deus utrque perfectionem in eam continet, tempe & claritatem, & universalitatem intelligenti per unam, & eandem rationem, minime opus est, quod Angelus superior in utraque perfectio ad eum accedit, & alios inferiores excedat, sed sufficit, quod in aliqua ad eum accedit, & illos excedat, quae perfectiori; talis autem est limpida, & claritas in intelligendo, sive intellectio plurium fiat per unam dumtaxat intelligentia rationem, five per plures, evenim ut ipse Doctor adveretur in sua questione ab initio in argumento ad oppositum, intellectus divinus secundum multos plura intelligi distinet per plures rationes respectu plurium intelligibilium, & propter hoc ponit ab eius necessitate dicarum in intellectu divino ergo comparando invicem has duas perfections nempe claritatem, & universalitatem intelligenti plura per eandem rationem, major perfectio est illa, quia ea ab omnibus tributur Deo, non autem ista; quia ratione etiam negari debet, quod addebat Suarez, non minus pertinere ad ex-

cellentiam intellectualis naturae unico, ac simplici principio plura penetrare, quam singula clarus, & exactius cognoscere; magis enim hoc pertinet, quam illud, id est sufficiit, ut Angelus magis ad Deum accedit in hac perfectione ad hoc, ut alios inferiores absolute excedere dieatur.

Negat tandem etiam Doctor, quod intellectus humanae perspicienciae plura intelligat per unam rationem intelligendi, vel cognoscendi, quam minus perpicax, sed tot species cognoscibilium habet intensior, quod tardior, tamen clarus per illas cognoscit obiecta, & citius uitum eis componendo hoc obiectum cum illo, & discurrendo ob uno cognito ad illud; sed ex limpideitate maiori, & velocitate non potest concludi, quod per pauciores rationes intelligat. Dices, negat non potest accutio per pauciores rationes intelligat, per quod obiectum paucioribus principiis plus intelligere, quam rudoire, & ex eodem principio profundius penetrato plures deducere conclusiones, ergo etiam Angelus paucioribus principiis, & speciesbus intelligit, quo superior est. Respondet diversum esse rationem de principiis respectu plurium conclusionum, & speciesbus respectu plurium obiectorum, nam plures conclusiones virtualiter contineri possunt in eodem principio proper aliam connexione, quam habeant in eo, at non ita plura, & disparate obiecta contineri possunt in eadem specie in effigie intelligibili, quia assignari nequit aliqua connexio, quam habeant in uno primo, & adequare obiecto, ut confit ex dictis.

Respondeat proinde Amicus *sest. 10.* negat omninem, quia omnes Angeli intelligent a que cito, omnes sicutidem intelligent per species proprias, & ab illo impedimento, tunc quia sola maior limpida, seu claritas intelligenti non sufficit ad distinguendam specificem operationem unius Angelii ab operatione alterius; sola enim maior claritas in intelligendo non inventa differentiam, sed folium intendit speciem intra eundem gradum specifica perfectionis. Sed in primis falsum est, quod omnes Angeli intelligent a que cito, quamvis enim omnes intelligent per proprias species, ab illo impedimento, quia tamen Angelus superior habet intellectus perfectioris, quam inferior, atque idem maioris virtutis, & efficacia, consequenter potest magis expediri, & celitus uti suis speciebus propriis, quam Angelus inferior, ceteris enim partibus intellectus perfectior ob malorem activitatem utitur & expeditius habens mox operandum, quam intellectus imperfectior, & hoc quoniam pater in nobis, ubi intellectus non est nisi alio perfectior, nisi intra eundem gradum specifica perfectionis, ergo tanto magis verum erit de intellectibus Angelicis, qui ab Adversariis supponuntur differre secundum magis, & minus etiam secundum gradum specifica perfectionis.

Falsum quoque est absolute loquendo foliam maiorem claritatem non invenire specificam differentiam, sed tantum maiorem perfectionem intra eundem gradum specifica perfectionis licet enim verum sit magis, & minus non variare species, quemadmodum continentur inter latitudinem euidem specifica perfectionis, tamen quando haec gradum in qualitatibus provenit ex inqualitatibus differentiarum effluentium, sicut est in casu nostro, si intellectus Michaelis v.g. & Gabrielis ponantur species distinguiri, folium est magis, & minus non variare species, etiam Philothei ex maiori, & minori efficacie, & activitate formularum colligere solent a posteriori specificam eorum diversitatem in perfectione; & hoc dictum sit de maior, vel minori claritate in intelligendo, quatenus provenit ex parte intellectus Angelicis; Quod si sermo sit de maior, vel minori claritate speciem in representando eadem obiecta magis, vel minus clarus, concedendum est hanc maioritatem, vel minoritatem non inducere specificam distinctionem inter ipsas species intelligibilium eorumdem obiectorum, quibus specificantur; sed licet ex hoc capite, species non distinguuntur operatio Angelii superioris ab operatione inferiori, sicutiam tamen distinguuntur ex maior, vel minori claritate, prout provenit ab intellectibus eorum, qui supponuntur species distinctae. Demum si negaret intellectus Angelii superioris esse species diversam ab intellectu inferiori, ut Sotus ipse tener probabilitatem de intellectu Angelico, & humano 2. *dis. 3. q. 6. 5.* potest etiam addi tunc consequenter negandum est operatione unius species differe ab operatione alterius, quando sunt circa idem obiectum, quia tunc ex parte nullius principii haberent, unde sic distinguenter.

Secundo, ex opposita sententia sequeretur, quod tandem, vel de facto devenerimus ad Angelum supremum, vel falso posse deveneri ad aliquem possibiliter est perfectum, ut omnia intelligenter per se sunt substantiam, quod tamen est Dei proprium, ut nulli creature sit concedendum, probatur consequentia: nam ponatur v.g. supremus Angelus intelligere omnem de facto existentiam per decem species creati posset alius superior, & superior, qui intelligenter per species pauciores, & pauciorum, ex quo tandem devenerit ad aliquem, qui omnem intel-

Quæst. VII. De Universalitate specierum in reprobatione. Art. VII.

Intelligeret per unam speciem, quo dato adhuc creari posset futurum alteri, qui omnem intelligenter per suam elementum cum supra modum intelligendi per unam speciem omnia non detur, aliis modus intelligendi eadem omnia perfectior, & universalius, quam per propriam essentiam.

Hoc argumentum Thomistis adeo molestem est, ut erit ab his insolubile existinatur, ut fateatur Jo. de S. Thom. loc. cit. Respondent itaque primo ad evitandas replicas, quae fieri solent, in eo calo præstantiam illius Angelorum superius in intelligendo non confundere in eo, quod per pauciores species intelligatur, quam inferior sibi immutatus, sed in eo, quod eadem obiecta perpicacius cognoscit vel præstantior modo attingat per aquales species, ita Malonius loc. cit. Sed haec responsio non recipitur ab aliis, quia sic dicendo jam credunt argumentum, nec amplius defendunt Angelum, qui superior est, debet per pauciores, ac universaliores species intelligere, in modo est id, quod contraria Thomistis deducuntur in primo argumen to, quod sufficenter salvatur superioritas, & perfectio elementalis unius Angelii supra aliud per intelligere perfectius, etiam, & limpidus cum equalibus speciesbus. Respondent proinde alii negando quancumque superioritatem sufficiunt, ut unius Angelis intelligitur per species eque universales, sed unum clarus, & limpidus alio secundum quod unius exceedit alium in specifica perfectione intra eundem ordinem hierarchicam & ita continget in prædicto casu, quia Angelus ille supremus est alii secundum supremi ordinis, ita Heretici, Agidiani, Ferratiensis, & alii Verum neq; hec soluto & ex parte contentibus quamlibet superioritatem etiam speciem intrinsecam ad eundem ordinem hierarchicum sufficiunt, ut per species universaliores intelligatur, haec enim fine dubio fuit sententia S. Thoma in hac *quaest. 3. art. 3.* ubi absolvitur, & fine distinctione doceat, quod Angelus qui superior est per pauciores species intelligit; etiam autem etiam si non hierarchia, aut ordinis, sed etiam speciei iniqui, & superior sit; Et planè, ut in jo. de S. Thoma sic respondens exvertitur omne fundamentum ponendi pauciores species in Angelis, quanto sunt superiores, & folium pro libito, & dividendo potest assignari, quibus Angelis convenienter uti species euident universalitatis, & quibus non; Et tamen admittendum, quod ad salvandam petitionem maiorem speciei cum unius superius sufficit folium, quod intelligit clarus, & limpidus, licet per aquales species, jam nobis concedunt, quod primum argumentum comprehendat.

221 Ideo alii communiter respondent cum Cajetano, quod in eo casu Deus debet infundere Angelum, qui alias erat supponens, speciem representativam Angelii, quoniam creatus est supponens, & ita intelligenter per duas species, per unam quidem omnia sibi inferiora, quam prius habebat, per aliam vero de novo receperat Angelum sibi superiorem de novo creatum, quia omnia sibi inferiora per unicam tantum speciem intelligenter etiam illius eundem Angelum, qui jam supremus erat, scilicet vero per essentiam suam, & in hunc modum salvant, quod universaliter quo Angelus est superior, & per universalia, & pauciores species intelligatur, & haec est communior responsum inter Thomistis; Vulpes art. 8. valde officianter hanc Cajetani responsum refert, tanquam si dissenseret nunquam oportere dat Angelum supremum intelligentem per unicam speciem, sed ad minus per duas; unde cum impugnando aerem verberat; Melius impugnat Rada, quia ait ut ingenio fatetur jo. de S. Thom. loc. cit.

Tertio tandem ex proximè dictis deducunt alii argumentum non minus efficax; cum enim inconveniens sit infirmum Angelum de facto existentem per unam tantum speciem omnia, quia infra ipsum sunt, cognoscere; dicendum est, quod singulas naturas intelligere per singulas species illas representant, cum tuis individuis de facto existentibus; sed si creaturae angelus Angelus inferior infinitimo modo existente, hic non potest habere species minus universales, nam minus universalis est, quia unam tamen representant naturam cum tuis individuis, ergo tam infinitus Angelus modo existens, quam inferior infinito modo intelligi per species eque universales; atque ita producendo verius infimum, tamen infinitum in Angelis non quia ita bene distributum possunt species eis infuse, ut superiores intelligant per species pauciores, & universaliores, & inferiores per plures & minus universales. Respondent Amicus, Lezana, & alii negando invenientem cum ejus probatio ne, ut enim Deus, qui omnia in lumina proportione produxit, casu in Angelis quoque servet, existendum est ita Angelos inferiores condidisse, ut nullus cognoscat unica specie naturam specificam cum omnibus individualibus taliter possibilibus, sed cum pluribus, vel paucioribus multo majorere, vel minorere ipsorum perfectionem; atque ita dari locum ut produceret alios Angelos inferiores in modo modo existente, sibi cognoscere illa individua per plures species. Sed contra, quia ad concludendum intentum sufficit, quod Angelus infinitus modo existens per unam speciem cognoscat unam naturam specificam superius ordinis, implicat enim eis speciem inferioris ordinis, & representare plura superioria, ita Nazarius controver. 2. jo. de S. Thom. art. 4. ou. n. 25. & alii.

222 Hec tamen responsum argutius adhuc impugnari potest, quia si Angelus supremus cognoscit omnia sibi inferiora tam ipsius natura, quam corporalia per unicam species & creato superius

Disputatio Secunda. De Angelis.

Infini Angeli modo existentis, cum parvioribus tamen individuus respectu Angeli superioris; Non, inquam, consequenter loquuntur, quoniam superius *scilicet* 8. n. 1. 36. ad argumentum, quo Scotus urgebat non posse speciem intelligibilem nature specificam representare diffinire individua, cum ea confusus tantum & potentialiter consistat; id ab solute negatione de speciebus Angelicis infinitis quia representant naturas quoad ultimum gradum individualizationis; neque dicuntur universales, quia representant solum gradum genericum, vel specificum naturae, sed quia extensim ad plures individus naturas representantur; quan incoherentes incurvantur etiam Suarez, & alii distinguentes species Angelicas in magis, vel minus universales in ordine ad individua, quatenus species ejusdem quidditatis in Angelo superiori representant plura ejusdem naturae individua, in interiori vero pauciora; Hoc enim directe deinde doctrinam eorum supra relationem 197. qua explicari fatigabant unitatem ex aliqua convenientia, vel propinquitate inter res per easdem species representatas, vel in modo effendi, vel in aliqua huiusmodi conditione, ratione cuius magis apta sunt inter se uniti in unius speciei representatione, quam cum aliis rebus per aliam speciem representantur, cum ergo omnia individua ejusdem speciei talem habent inter convenientiam, & propinquitatem; inquit ponunt species ejusdem nature in Angelo superiori representant plura individua, & in inferiori minoria; quia ex parte ipsius omnia sunt & quae simul representabilia.

ARTICULUS OCTAVUS.

Solumniter Objectiones:

Non oppositum. Primum obiectum auctoritatem Dionysii cap. 12. celestis hierarchie, ubi ait Angelos superiores habere universalium scientiam, inferioresque participare scientiam Angelorum superiorum, modo ramen inferiori; & minus universalia. Non logique est de scientia superioris, qui inferiores illuminantur a superioribus, nam ibidem subdit easdem proprietates, quas habent superiores, habere quoque inferiores, licet modo dissimili & inferiores, cum tamen non carent scientiam supernaturalem habent superiores, & inferiores, multa enim per revelationes cognoscunt superiores, quae ignorant inferiores; Id probant ex auctore libelli de causis inter operationes Artificis dicente, Angelos superiores habete formas magis universales. Respondeo Doctor, quod ubi una translatio habebat *universalem* alia habet *totalem*, ita autem totalitas est perfectionis, & limpiditas & intensiois eius, quod cognitio sit limpida, ac intensior; non autem consut in hoc, quod una ratio fit unatio cognoscendi plura, quam alii, quia hoc est & quale in omnibus intellectu, quilibet enim respectu plura objectorum requirit proprias rationes. Sic etiam Val. inquit Dionysium, ibi docuisse solidam scientiam superiorum Angelorum esse *universalem*, hoc est plurimum rerum scientiarum habere, quam inferiores, quod probat ex translatione Relationis; inferiores autem pauciora scientia, & eorum scientiam appellavit patrem scientiam Angelorum superiorum, quam antiqua traditio particulariter scientiam vocavit; minime autem intendit, quod Angelos superiores illa plura intelligent per unam speciem; Librum autem illum de causis cum Scoto minoris est auctoritatem, quam ut opinio Thomistorum eo fit comprobanda; & Scotus etiam adhuc forte illud auctorum in intellectu de intelligentia prima. Id etiam cum Dionysii auctoritatem expicit Article. m. 16. ut scilicet loquatur solum de majori perfectione in cognitione, ut dicitur Scotus, aut vis, de maior pluralitate cognitionis, ut Vazquez; non tamen de species, quia ibi de his nihil influat, sicutdem pars scientiarum attenditur ad explicandam majorum unius scientiarum praeceps, quod unus plura nolet uno actu, alter duabus parum enim est nolece uno, aut duobus, si idem nolet, ergo & quoque claret.

Sed hanc expositionem Vazquez reficit Joan. de S. Th. cum Suarez loc. cit. nam in rerum naturalium scientia, de qua ibi loquitur Dionysius, non attinguntur superiores Angelorum aliqua objecta, quia non attinguntur ab inferioribus, non ergo ex parte rerum cognitarum differunt est in Angelo inferiore, quam pauciora intelligentia objecta, quam superior, sed in modo intelligentia, quam superioris magis universaliter, seu per pauciores species, & magis unitate intelligentia, quam inferior, quod confitit initium ex aliis verbis Dionysii in codem libro c. 10. ubi explicatur, quod eadem scientiae inferiores, quae superiores, sed non eodem modo, & sic in diversitate modi cognoscendi diversitas est, non in paucitate cognitionis. Quod clarior aspicit testimonio Iuris confirmatur ejusdem Dionysii in codem libro c. 15. ubi exemplo denunt dividentium cibum ait, Angelum dividere unicam intelligentiam in aliis, quae propter inferiores, ut illi, quae cognoscere; et ergo tamen magis particulares species esse in inferioribus.

Quæst. VII. De Universalitate specierum in representando. Art. VI. II.

hierarchia dum ajebat Angelos non congregare divinas illuminationes, vel noctitiam divinam ex sensibilibus. Deinde paulo infra loquens de scientia rerum naturalium, explicans prius quomodo haec nolectantur a Deo, inquit quod Deus cuncta cognoscit non rerum, sed sui profecta scientia, non singula ex cuiusque specie ducens, sed secundum unicam causam complexiōnem, materialia sine materia & individua quia divisionem admittunt, & unicæ plurima uno ipso cuncta sciens, & profecta postea immediata explicans mos humum, quo haec nolectur ab Angelis inquit, *Namque & Angelos en se, que in terra sunt, scriptura testatur, non ea sensibiles, que quidem sensibilia sunt, sed propria ad Deum imaginem effecta mentis virtute, atque natura, ubi vides non negat Angelos haec naturalia coquolere per proprias species ab ipsi acceptas, sed folium quod eis non haurient medius sensibus, sicut nos, sed immediate virtus proprii intellectus, & mentis ad imaginem Dei formatas, in quo obiecta particularia illarum plurium specierum perfecte continentur, quod in tebus creatis affixari nequit; Neque opofitum probat exemplum illud de sensu communis, quia talium est, ut dicit, quia sensibus exterioribus per diversas species percipiuntur, per unicam speciem percipi a sensu communis; neque dicit omnium eorum habuisse species a Deo infusas, plures quidem, & magis particulares Angelos inferiores, pauiores vero ad magis universales Angelos superiores, ut aujant Thomistæ, unde patet hunc quo locum magis nobis favere, quam illis.*

Secondum Ioan. de S. Th. fundatum hæc sententia definit ex eo, quod species representativa obiectorum possunt esse magis, vel minus, & immaterialis, quam alia, justa quod intellectus ipse quem actuam magis immaterialis, & spiritualis est, & conqueper potest esse plurimum obiectum, vel pauciorum representativa, quandoquidem sub maiori immaterialitate plura representant, quoniam sub alteriori ratione plura adnatum, quod quidem fundamentum ibi fusè pronponit, & est illud idem, quod Scotus ipse adducit pro opinione D. Thomæ, quod aliquia species est in aliquo immateriali, sive actualiori tanto plura representant, ut patet de specie in sensu,phantasia, & intellectu; nam in sensu externo unum duntaxat representativum obiectum, in sensu vero interno plura representant obiecta diverorum sensuum exterorum, & adhuc plura in intellectu; ergo pariter in proprio species, quæ erit in Angelo superiori, utpote actualiori, erit ratio cognoscendi plura, quam in inferiori. Quid alio confirmant ex familiari axiome, quod virtutes divisa, & dispersa in inferioribus causis uniuersit in una virtute superioris causa; quod etiam explicant exemplum sensus communis; qui per unicam speciem potest cognoscere plura obiecta sensuum exterorum per species distinctas representatas, in quo axiomate Malonius loc. cit. totum tundat oppititum fementiam.

Respondeo quavis ad hoc satis constare ex dictis in deductione primæ rationis per nostra conclusione, ubi ostendimus est opus non esse Angelos assimilari Deo secundum omnes perfectiones, sed in his, quæ creare & communicari possunt; quals non est intellegere omnia fibi inferiora per unicam rationem, quia hoc fit Deo competit; ita neque etiam opus est assimilari in omnibus perfectionibus, quæ sunt creature communicabiles, quæ est generare fibi simile in natura, quæ perfectio suo modo est operari homini, & ceteris animalibus, & nullo modo Angelis; sed sufficit quod assimilentur in aliquibus omniam excellenteribus, & perfectioribus; & si in proprio Angelis, ut entia propinquiora Deo, assimilantur ei in entitate & actualitate propriei nature, ac etiam in modo intelligendi intensivè, ac extensivè, quatenus plura intelligunt, eaque clarus, & perfectus, quam carcer creature; sed non per pauciores rationes, quia hoc non est possibile creature; & quando est possibile, nalla est ratio cogens, vel auctoritate convincens, quod Angelus tributari, quia si per impossibile illa species, quæ est in sensu, est inphantasia, & illa, quæ est inphantasia, est in intellectu, non representat perfectio quod extendit, ita quod est ratio cognoscendi plurimum non igitur ex sola immaterialitate, vel actualitate majori recipientis potest concludi major actualitas species receptae in representando, sed hoc attendendum est ex natura tantum ipsius species in se; Deinde ille auctor paulo infra explicavit ex Divo. Thoma q. 8. de veritate art. 10. ad 3. unde habent species Angelicæ, quod una, & eadem possit esse ratio plurium representativa, ait habere, quia derivantur a divinis ideis, quæ sunt plurium representativa, sed species intellectus nostri recipiunt ex rebus, tunc non sunt supercedentes rebus, sed illi adaequata quantum ad representationem licet sint excedere ex quod modum postulat, quia immaterialis esse habent, ex quibus verbis, quæ sunt D. Thomæ loco, pater 3. non ex malo, vel minori immaterialitate deducere, quod species plura, vel pauciora representant, neque ex quod recipiuntur in subiecto magis vel minus materialis, sed præcisè quia sunt divinarum idearum participantiales. Tandem in consequence non latius constat, quod intelligere velint per hoc, quod Angelus superior fit actualior, & immaterialior inferiorum sive immaterialitas sumatur pro impenetrabilitate, & cetera partium integralium, ut proprii sumi debet, sicut & Angelum superiore esse immaterialorem inferiori, cum hic quoque sit substantia spiritualis, & corpora omni compositione carens partium integralium, si verò per esse immaterialiorem intelligatur, quod sit perfectior in essentia specifica, utique verum est superiori in actualitate excedeat inferiorum, sed cum talum erit ex majori immaterialitate, si intellectus creatus, & illa plura obiecta sint disparata, & nullo modo invicem subordinata, & in hoc eadem sensu procedit probatio de perfectiori potentia sensitiva servata proportione. Ad confirmationem fater, licet constat ex dictis n. 219.

Mel 4. In Secunda Sententia.